

Field-/Floormanager verovert BVO-land

Arena vereist veelzijdig fieldmanagement

In de Amsterdam Arena zijn Jan (41) en Kees (31) Jong field- annex floormanagers. Althans, zo noemt hun manager Henk van Raan de functie. De broers houden door de vele evenementen en de jaarlijks wisselende grasmat met veel meer facetten rekening dan alleen de grasplant en zijn eet- en drinkschema.

Auteur: Karlijn Raats

Bij de ingang van de Amsterdam Arena is al duidelijk dat dit complex niet alleen een voetbaltempel is: overal hangen evenementenprogramma's, de bezoekers bij de kassa zijn op dat moment studenten en Spaanse toeristen die in geen velden of wegen naar voetbal ruiken, en niet het elftal van Ajax prijkt op een grote poster, maar de vier guitige gezichten van de Toppers.

Dal

Het bruist in het gebouw. Het mag de Arena nu zakelijk voor de wind gaan, de grasmat heeft sinds de Arena-oprichting in 1996 nog jarenlang een slechte naam gehad. Aangezien het overdekte stadion zorgde voor een tekort aan licht en luchtbeweging, konden de graszoden niet genoeg hechten: de plaggen vlogen je om de oren en spelers als Richard Witschge lieten zich negatief over hun eigen mat uit in het openbaar nadat ze in de wedstrijd waren uitgegleden. Hoe ontstond dit grasprobleem en hoe is de Arena weer opgekrabbeld uit dit dal?

Windturbines worden bijna iedere nacht ingezet om de lucht boven het veld te laten circuleren.

De 'herbezodingsmachine' betreft een combi-trekker met hydraulische grid die pennen in de zoden zet voor grip en de zode dan tegen de voorgaande zode aantrekt. De machine is door de jaren heen verder ontwikkeld.

Henk van Raan, Manager Facilitair Bedrijf vertelt over de geschiedenis van de Arena om de jaarlijkse grasvervangende te motiveren: "De Arena is het eerste overdekte stadion in Europa dat multifunctioneel is. We hebben het afgekeken van Amerika, waar veel stadions zijn met overdekte tribunes. Ook zijn daar totaal overdekte domes, maar die hebben dan kunstgras. Met andere woorden, in de hele wereld was nog geen ervaring met natuurgras in een totaal overdekt stadion. De Amsterdam Arena ging dus een groot avontuur aan, en kreeg te maken met de remmende werking van de voorsprong. Dat wil zeggen dat je alle kinderziekten op je bord krijgt als je de eerste met iets bent. Zodra je die problemen hebt opgelost, kunnen andere stadions die volgen daarvan profiteren. Neem het Vitesse-stadion met zijn uitschuifbare mat." Het probleem ontstond vrijwel direct na de aanleg van de grasmatten: omdat de zoden toen nog slechts 1 a 2 centimeter dik waren, hechtten ze niet goed. Van Raan: "We verzorgden de mat met het zogenaamde Pat-systeem dat ook in de kasindustrie wordt toegepast: het dient water en voeding van onderaf aan de mat toe. Maar de hechtingstijd bleek te kort te zijn. We moesten wat anders verzinnen. Daarom stapten we over op de vervangingsstrategie, waarbij we begonnen te herbezoden."

Herbezodingsstechniek

De Amsterdam Arena heeft sinds zijn oprichting in 1996 meer dan 50 matten verorbert. Dat is een onvoorstelbaar aantal, ook al kan de Arena

dit prima financieren uit de totale inkomsten die het genereert. Hoe werd er door de jaren heen gewerkt? Van Raan legt uit: "Het jaarlijkse herbezoden was noodzaak in het begin. Maar inmiddels is het een weloverwogen en succesvolle strategie, laten we dat voorop stellen. Maar in het begin waren de juiste techniek, kennis en producten nog niet beschikbaar om goed en snel te kunnen herbezoden. Er waren alleen nog dunne tuinzoden van 1 a 2 centimeter dik in rollen van 50 centimeter breed die we met een man of tien tegen elkaar aandrukten. Het was een gigantisch karwei om alles te leggen." Jan en Kees beamen dat onmiddellijk. Zij hielpen in 1998, toen nog werkzaam bij Support in Sport,

met het herbezoden van de Arena. Niet lang erna werden de broers gevraagd om in vaste dienst te komen naast de toenmalige terreinmeester Han van Wees, die in 2009 vertrok. De Arena ging op zoek naar een oplossing om sneller te kunnen bezoden en kwam uit in Amerika bij een snijmachine die werd doorontwikkeld tot hij graszoden kon oogsten van 1 meter breed en 3, 5 centimeter dik. Ook werd gewerkt aan een machine die de zoden kon aandrukken, zodat daar geen handwerk meer aan te pas hoefde te komen. Dit betreft een combi-trekker met hydraulische grid die pennen in de zoden zet voor grip en de zode dan tegen de voorgaande zode aantrekt. De machines zijn door de jaren heen verder ontwikkeld. Ook de introductie van zoden met de afmeting 42 millimeter dik, 15 meter lang en 1,20 meter breed zorgde voor betere kwaliteit. De Arena-grasmatten werd wel nog zo'n vier a vijf keer per jaar vervangen. Dat was niet erg, zolang de grasmattenkwaliteit maar goed was.

Het om de haverklap vervangen van een grasmatten kan in de ogen van grasliefhebbers een doodzonde zijn. Kees de Jong vindt van niet: "Het is gewoon een strategie om te zorgen voor uitstekend gras. De voetballers zijn nu tevreden, op de televisie ziet de mat er altijd goed uit en we krijgen de laatste jaren complimenten van collega-fieldmanagers uit binnen- en buitenland. Zelfs jeugdtrainer Frank de Boer, die als speler vroeger veel over het gras klaagde, zegt nu dat hij zin krijgt om weer te gaan spelen als voetballer als hij het gras betreedt. Dat is toch wel een heel duidelijk compliment!"

Kees' zijn grote broer vult aan: "Eigenlijk plant je een grasplant voor het leven, dat klopt. Maar als

Nu valt er weinig gras te maaien in de Arena: de dome is omgetoverd tot concertgebouw.

je het hele jaar een topmat wilt hebben terwijl het gras gemeengoed is door zoveel evenementen, dan moet je op een nieuw soort veldbeheer overstappen. Andere Nederlandse stadions die ook evenementen doen vervangen hun mat meerdere malen per jaar. Niet alleen is de grasmat beter door de dikte van de zoden, ook is herbezoden ons specialisme geworden, we zijn er goed in. We kunnen in 12 uur de mat leggen en binnen 24 uur de mat belijnd en al opleveren voor de wedstrijd. Dat is ongekend in de voetbalwereld. De zoden halen we bij verschillende bedrijven. Hangt er vanaf wie de beste zoden of mengsels heeft. Morgen ga ik weer bij een zodenkweker langs om me te oriënteren. De mat bestaat uit 50 procent veldbeemd en 0 procent Engels raaigras, maar we willen naar een 60/40-verhouding toe. Door het seizoen heen zaaien we Engels raaigras door."

SGL-verlichting

Het gras is sinds oktober 2008 ook beter door de inzet van SGL-lichten. Van Raan: "Dit licht versterkt het gras zodanig dat we sinds twee jaar de mat niet meer vier keer per jaar vervangen, maar nog maar één keer per jaar."

Hierdoor kan de Arena optimaal gebruik maken van zijn mogelijkheden: een overdekte en luxe dome voor evenementenbezoek, goed gras voor voetbal en bovendien biedt het stadion meer plaats aan voetbalsupporters dan oud-stadion De Meer. "In De Meer konden maximaal 20 duizend bezoekers, maar vaak waren maar 15 duizend stoelen bezet. De Arena is, met zijn 52 duizend

zitplaatsen, tijdens de voetbalwedstrijden tot de nok toe gevuld. Dat zegt iets over hoe graag supporters naar het stadion komen", merkt Van Raan slim op. "De verklaring hiervoor is geen exacte wetenschap, maar moet te maken hebben met de veiligheid, gezelligheid, de pracht en de goede diensten die de Arena biedt. Mensen reageren dus op dit stadion zoals in de piramide van Maslov."

Kees en Jan sturen de herbezoding aan, zorgen voor de SGL-belichting, zetten 's avonds windturbines aan de rand van het veld die lucht boven het veld laten circuleren, beregenen, bemesten, zaaien door en herstellen speelschade. Ook op de oefenvelden en op de velden van Ajax-jeugd-complex De Toekomst. Wat hun werk bijzonder maakt, is dat zij moeten samenwerken met alle anderen die gebruik maken van de tribunes en de arena van het stadion. Het is één dag per week in gebruik voor trainingen van Ajax, één dag per week wordt er een wedstrijd gespeeld, om de haverklap zijn er activiteiten zoals presentaties op de hoofdtribune, evenementen aan de noordzijde van het stadion, fotoreportages van de voetballers, en tijdens de zomerstop zijn er allerlei evenementen en concerten op het met ijzeren platen bedekte veld. "Het fieldmanagement moet om al die activiteiten heen gepland worden. Dat gebeurt in overleg met de betrokkenen. Kees en ik houden een schema bij en moeten daarin erg flexibel zijn en heel goed kunnen inschatten en plannen. Ik kan bijvoorbeeld geen maaigeluiden maken tijdens presentaties, en geen SGL-lampen

op het veld rijden tijdens fotosessies, vlak voor de wedstrijd moet ik de led-boarding op het veld zetten en de radarbeelden van het Meteococoncult in de gaten houden zodat het dak dicht kan voordat het gaat regenen. Wanneer ik doorgegeven krijg op welke dag Ajax in het stadion traint, kan ik inplannen wanneer ik de lampen nog even op het veld zet voor de wedstrijd in het weekend. Wanneer ik te horen krijg wanneer het laatste concert van het seizoen voorbij is en het podium is afgebroken, dan kan ik het frezen van het veld en het herbezoden ervan voorbereiden."

Kees: "We zijn ook logistiek aan het afstemmen op andere Arena-gebruikers. Want het is altijd een af- en aanrijden van allerlei wagens en machines bij de ingangen naar het veld." Maar al deze extra taken zijn juist een uitdaging voor beide heren. "Het is juist een uitdaging om met de laatste technieken, inclusief een webcam om het veld vanuit kantoor of huis in de gaten te houden, te werken. Ook is het juist extra knap om voor een grasmat te zorgen onder kunstmatige omstandigheden," aldus Kees.

Kunstgras

Al die moeite met herbezoden, kunstmatig licht en wind; waarom neemt de Amsterdam Arena geen kunstgras? Van Raan: "De klant is koning. En in dit geval is dat Ajax. De voetballers die nu in de selectie spelen willen geen kunstgras. Waarschijnlijk omdat deze generatie nog op natuurgras is grootgebracht. Het kan zijn dat de aankomende generatie kunstgras minder erg vindt."

Door een live internetverbinding met het stadion kan iedereen op de hoogte blijven van de werkzaamheden in het stadion.

Henk van Raan: "In De Meer konden maximaal 20 duizend bezoekers, maar vaak waren maar 15 duizend stoelen bezet. De Arena is, met zijn 52 duizend zitplaatsen, tijdens de voetbalwedstrijden tot de nok toe gevuld."